

Cuvintele au o putere a lor.

Există cuvinte care rănesc și cuvinte care vindecă.

Și mai sunt și acele cuvinte care îți pot salva viața.

Când eram mică, mama mea avea multe secrete.
Pe unele mi le împărtășea. Pe altele, nu.
Cum ar fi secretul numerelor tatuate pe brațul ei.
Sau de ce nu avea frați, surori, verișori, mătuși sau unchi.
Și de ce eu nu aveam bunici.
- Au fost înghițiți de un mare întuneric, era tot ce îmi spunea.

Odată, pe când aveam aproape zece ani, am dat peste un alt secret de-al mamei. Nu l-aș fi găsit dacă nu ar fi alunecat dintr-o batistă de mătase pe care am scos-o din sertarul ei.

Era o carte minusculă în formă de inimă, mare cam cât un fluture. Coperta era dintr-o pânză mov pe care era brodată cu ață portocalie litera F.

Paginile se deschideau ca niște aripi, iar în interior era ceva scris cu creionul. M-am chinuit să citesc cuvintele. Am reușit să disting doar câteva nume ici și colo. Ruth, Eva, Tonia...

"Poate că mama îmi va spune acest secret", m-am gândit eu. Așa că m-am dus cu inima la ea. Mama a fost surprinsă să vadă cărticica aceea în palmele mele. S-a așezat la masa din bucătărie și m-a tras aproape.

Libris

Respect pentru oameni și cărți

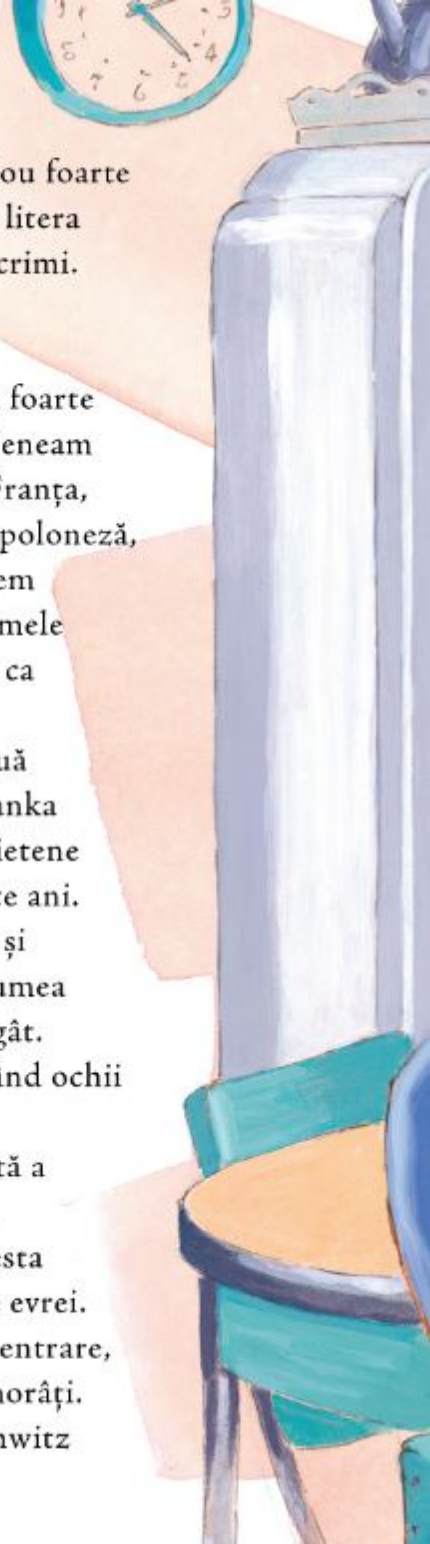
- Dulcea mea Sorale, acesta este un cadou foarte prețios, mi-a spus ea, conturând cu degetul litera brodată, în timp ce ochii i se umpleau de lacrimi. F vine de la Fania, numele meu.

- Cine a făcut-o? am întrebat eu.

- Inima asta a fost făcută de niște femei foarte curajoase, care mi-au fost ca niște surori. Veneam din țări diferite: Polonia, Cehia, Slovacia, Franța, Belgia. Deși vorbeam limbi diferite — idiș, poloneză, franceză, germană — reușeam să ne înțelegem una pe cealaltă. Cele mai bune prietene ale mele erau Zlatka și Bronia. Erau poloneze, la fel ca și mine. Bronia, cea mai mare dintre toate, avea grijă de noi ca o mamă. Mai erau și două franțuzoaice, Eva și Helene. Mai erau și Hanka și Fela, Mina și Ruth. Eram douăzeci de prietene în total — iar unele aveau doar cincisprezece ani. Toate fuseserăm smulse din casele noastre și duse într-un lagăr de concentrare care se numea Auschwitz, mi-a spus mama, cu un nod în gât.

- Ai fost într-un lagăr? am spus eu, făcând ochii mari.

- Era în vreme de război. Armata nazistă a Germaniei invadase multe țări din Europa. Conducătorul naziștilor, Adolf Hitler, detesta anumite categorii de persoane, în special pe evrei. A ordonat să se construiască lagăre de concentrare, unde eram trimiși pentru a fi închiși sau omorâți. Nu făcuserăm nimic rău. Ne aflam la Auschwitz doar pentru că eram evrei.

În 1933, Partidul Național Socialist German, denumit și Partidul Nazist, a venit la putere în Germania. Conducătorul partidului era Adolf Hitler, iar membrii lui se numeau naziști.

Naziștii credeau că ei sunt "o rasă superioară" și că anumite grupuri de oameni sunt "rase inferioare" și ar trebui eliminate. Printre aceste grupuri de oameni considerate "inferioare" se aflau cei cu handicap fizic sau psihic, homosexualii, românii, rușii, polonezii și, în special, evreii.

Ura naziștilor față de evrei s-a materializat sub forma unor legi crude și despotice. Până în 1945, aproximativ șase milioane de evrei au fost uciși de naziști în toată Europa. Acest genocid este cunoscut în istorie ca Holocaustul.

Inima de la Auschwitz

Această poveste a fost inspirată din viața unei evreice pe nume Fania Landau Fainer, din Bialystok, Polonia.

În ianuarie 1944, Fania a ajuns la Auschwitz doar cu hainele de pe ea. A părăsit lagărul un an mai târziu, slăbită și epuizată, cu un singur lucru asupra ei: o felicitare în formă de inimă, pe care o primise în dar de la femeile cu care lucrase la Weichsel-Union Metallwerke. La "Union", așa cum îi spuneau mai mult de o mie de prizonieri, femei și bărbați care lucraseră acolo, se afla o fabrică de muniție, chiar în apropiere de Auschwitz.

Felicitarea era cam de dimensiunea unei margarete și se desfăcea ca o floare origami. În interior, erau scrise nouăsprezece urări pentru ziua ei. Cincisprezece erau scrise în poloneză, una în germană, două în franceză și una în ebraică.

În săptămânile care au urmat după ziua ei, Fania, care dormea în patul din mijloc din baraca în care era închisă, a ținut inima ascunsă între scândurile de lemn din care era format patul de deasupra.

Când Auschwitzul a fost evacuat în ianuarie 1945, felicitarea a călătorit împreună cu Fania, ascunsă la subsuoara ei, în timp ce mărșăluia pe drumuri sau mergea înghesuită în vagoane de marfă care se îndreptau spre vest, la Ravensbrück, lagărul de concentrare pentru femei din Germania. După război, Fania a ajuns în Canada, la bordul transatlanticului *Aquitania*. După sosirea ei la Docul 21 din Portul Halifax, pe 29 aprilie 1949, Fania s-a stabilit în Toronto, iar felicitarea ei a ajuns în sertarul comodei din dormitor.

Coperte față și spate

Pagină deschisă din inima de la Auschwitz